

Barcelona 20 de febrer de 1925

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVIII Número 2398 15 cèntims — Atrassats 30

A LA PLAÇA DE CATALUNYA

SALON DORE de la GRANJA ROYAL Lloc predilecte del públic distingit

TE-CONCERT Elegants sortides de Teatre

de 5 a 8 i mitja tarda amb música de Tzigans

de 12 a 2 i mitja de la matinada
amenitzades per l'Orquestrina ROYAL

Vetllades musicals

de 10 a 12 nit amb extraordinaris concerts
per l'eximi Quintet TOLDRA

: El més selecte en el Ram de Pastisseria :
Les últimes creacions en Nates, Cremes i Chantilly

PATI BLAU

Pelai, 1 | Ronda Universitat, 3

Acabades les reformes d'aquest Cafè, ha quedat convertit en un dels més elegants salons de la nostra Barcelona, amb una temperatura agradableíssima.

Diàriament Audicions de Radi per un aparell de lo més modern, construït expressament per aquesta casa, únic a Barcelona.

NOTA. Aquesta casa sols consumeix llet, nates, yoghurs, & &, de la LLETERES DE CATALUNYA.

El Gato Negro

Bar - Charcuterie

Rambla del Mig, 36-38 - Tel. 2290 A

SERVEI DE PRIMER ORDRE

Única Casa amb servei de CAFE-EXPRES per a tot el públic

PREUS MODERATS

BICICLETES

Motos
Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Teléfon 1445 A - BARCELONA

Fabricació i reparació de tota classe de Bicicletes

Última creació de la Bicicleta

Magdalena i Teixidor

Comerç, núm. 1
(Davant Palau Belles Arts)

SUCURSAL: Carrer Calàbria
(Xamfrà Creu Coberta)

GRAN CAFE RESTAURANT

OLYMPIA

Ronda Sant Pau, 17-21

Salons per a banquets. - Esplèndids
locals per a Dominó i Tresillo

22 Billars

Preus econòmics

CURACION RADICAL DE LA AVARIOSIS

(SÍFILIS)

Tratamiento fácil y discreto con los comprimidos de GIBERT

Los comprimidos de GIBERT no producen irritación intestinal y contienen además una notable proporción de arsénico en estado orgánico en que se conoce su bienhechora influencia en la evolución de la enfermedad.

La impregnación del organismo, a dosis pequeñas administradas cotidianamente, termina por crear en el organismo un medio en que los espiroquetos (microbio de la sífilis) se debilitan y mueren. La salud no está en nada comprometido y no ocurre la intolerancia que algunas veces se manifiesta después de la inyección a dosis máxima.

Hay enfermos que no pueden someterse al tratamiento costoso de la inyección, y a otros les repugna entrar en las clínicas

donde todo el mundo sabe tratar las enfermedades sífilíticas. El tratamiento por los Comprimidos de GIBERT es sumamente fácil y discreto; la caja puede llevarse en el bolsillo del chaleco, y todo el mundo puede curarse sin ser notada su enfermedad.

Sustituye con ventaja al 606. Numerosos certificados médicos - Preparado por J. Gibert, Farmacéutico especialista de 1.º de la Universidad de Paris - La caja de 50 comprimidos, Ptas. 7'50

FARMACIA SARRIAS, Plaza Santa Ana, 9
FARMACIA TARRÉS, calle Carmen, n. 34

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

A CAU D'ORELLA

EL SENYOR QUE FA DE RIC

Aritmètica i futbol

n "Pol", el nostre "Pol" de cada dia, ha celebrat les seves bodes de plata amb el periodisme. Amb el periodisme i amb l'aritmètica. Ha estat l'home de les operacions electorals.

Doncs ara ho hauria d'ésser de les aritmètiques futbolístiques, més complexes, més laberíntiques que no pas les electorals, car aquestes es reduïen, generalment, a una suma de vots favorables i a una resta dels adversos, o bé, a treure partit de les actes obtingudes o dels vots, segons conveniència, o bé a demostrar que els enemics havien perdut sufragi des de les darreres eleccions. Aritmètiques de poques taules. Càlculs de consolació.

Però ara? Tot Barcelona i tot Catalunya, amb un llapis a la mà, calculen les possibilitats del campionat de futbol de Catalunya, després del partit de diumenge. Quatre clubs poden ésser campions, el *Barcelona*, l'*Español*, el *Terrassa* i el *Sans*. Aleshores entren els càlculs, si guanya aquest i perd l'altre, pot ésser campió el B. Si guanya l'altre i no aquest ho serà l'E. Si no guanya l'altre i triomfa aquell altre, el campió serà el S. I si un guanya a l'altre, però perden aquest i aquell altre, el triomf serà del T. Immediatament, després de l'exposició de possibilitats, entra el càlcul del porcentatge. El B. té un 36 per cent, l'E. i el S. un 24 i el T. un 12. I encara pot resultar que caiguin els daus de faisó tal que ni el diumenge s'aclareixi el trencacaps.

Haurem d'anar an els partits com a estudi, amb quaderns i llapis. Haurem d'anar, com els taxis, amb una taula de calcular. Haurem de tenir un tenedor de llibres per a que ens segueixi els partits i ens faci els balanços. Haurem de tenir un matemàtic en les redaccions, i sollicitar dels poders públics la creació d'una càtedra de matemàtiques aplicades al futbol.

I quan el diumenge tots els nostres carnets estiguin plens de números, i desde en Gamper i La Riva, tothom mostri els fronts plens de sàvies arrugues, ningú, mai més, podrà dir que el futbol és un esport de peus i no de cap.

PARADOX

El senyor que fa de ric—però que no n'és, encara que tingui diners—va moltes tardes al Ritz a prendre el te. An ell, com an aquell personatge d'una comèdia cèlebre del nostre Rusiñol, no li agrada el te: li agradaria més una llesqueta de pa sucat amb tomàquet.

El senyor que fa de ric, va al Ritz perquè li agraden les dones, les dones que també van al Ritz.

Una cupletista, una ballarina, una tanguista, un animal qualsevol de *cabaret*, no li convé. Ell és un home serio i les aventures que es busca també han de semblar *serias*, encara que, naturalment, no en siguin.

El senyor que fa de ric està en relacions gairebé íntimes—malgrat ésser casat i tenir fills grans—amb una senyoreta de la nostra divertidíssima aristocràcia. Aquesta mena de relacions, que sempre comencen en un *tea room*, ja sabem tots on acaben.

El senyor que fa de ric només hi troba un inconvenient en aquesta aventura amb la noia soltera: que li costa massa diners. El Ritz és tan car!

Ahir, la noia va demanar al cambrer:

—Xampany!—pensant-se que beure xampany a tot drap fa senyor.

I ell, el don Joan, corregí:

—No, avui, saps? beurem *whisky*.

I, quan ja el cambrer s'allunyava:

—Es que he comprat un aparell de raditelefonia als de casa, que m'ha costat setcentes pessetes, i hem d'estalviar, noia, hem d'estalviar!...

Proses epigramàtiques

DE LA NIT A CIUTAT

Me plau veure la ciutat des de lluny quan l'última llum del crepuscle s'apaga.

Sembla una garrida donzella que resta embadalida mirant la mar que la besa i li canta una non-non. La gran serenitat ponentina apar la magnífica resplendor de la seva glòria.

Va arribant la nit i s'encenen una munió de llums com idees fulgurants de la seva ment heroica.

Al damunt riu un estel.

TOTS SÓN ESTELS

La nit és ampla i serena i la ciutat també. Per la infinita blavor dels espais hi ha una immensa tremolor d'estrelles. De cap a cap de la ciutat hi ha una immensa tremolor de llums. Apar que els llums i estels són la mateixa cosa.

Potser al venir la nit damunt de la ciutat hi ha portat un tros de cel que la cobreix tota.

A TRENC D'ALBADA

A trenc d'albada els estels van fonent-se poc a poc i els llums de la ciutat poc a poc s'apaguen. Com si els uns fossin reflexe dels altres.

Va aclarint-se l'horitzó i la ciutat reb la llum blava i ténue de la primera extremitat matinal.

Quan el jorn ja és gros, apareix la ciutat alta i bella i apar que dugui al front totes les serenors dels estels de la nit.

SALPER

L'ÉPOCA DE L'ANTENA

El món, aquesta podrida bola en la que fa ja masses anys ens avorrim, es distingeix en les seves èpoques varies pels invents que ha fet. V'et aquí un compendi de la història del món pels seus invents:

Invenció del pecat en forma de poma. Això, aquest invent, ens ha portat moltes angúnies. Compteu si per comptes d'una poma és un meló!

Invenció, per Moisés al Sinai—una nit de llamps i trons que no feia gaire bo sortir de casa—de la legislatura.

Noé inventa la borrarxera. Inventa també la navegació construint una barca en la qui hi guarda uns quants animals ferotges, entre ells la dona.

David inventa els cops de pedra, joc al que hem sigut tots molt aficionats. També inventa la música, per a fer-nos venir migranya.

Jesús, amb la seva passió i mort, inventa la novella, gènere nobillísim, però que molta gent ha conreuat amb els peus. Un exemple: "El Caballero Audaz".

.....
Espronceda, fent-se el desesperat en vers, inventa la ximpleria romàntica.

Rousseau un filòsop dolent amb aficions d'herbolari, inventa la naturalesa.

.....

En Prim, per a tenir contents als de Reus, inventa la valentia.

Quin invent és el que caracteritza a la nostra època? Ail, són més d'un: l'electricitat, el fonògraf, l'auto, la raditelefonía. Sobretots, aquest: la raditelefonía, un invent de porteres, que és el que priva. Que per què atribuíem a les porteres aquest invent? Per la seva proverbial xafarderia. Perquè això de la radio, en el fons, no és més que xafarderia.

V'et aquí perquè de la nostra època en diran l'època de l'antena,

XARAU

Les Nazarenes

Dones de món que us desfermeu les trenes i us entregueu en el pecat, vosaltres sou les Nazarenes dignes de tota pietat.

Arreplegueu les humanals malures perquè doneu goig als mortals, us han omplert de macadures els set pecats capitals.

Crucificades a la vostra creu sou Nazarenes de la vida; teniu per Cirineu el dring de l'or, el bes i la mentida.

Embriagueu el cos i l'esperit de besos i plaer, de vi i de droga i a la columna de la nit us lliga el Vici que és la vostra soga.

Sóu assotades per la consumpció i mostreu les carns rebregades pel foc de la passió que us ha esflorades.

Sóu les grans màrtirs del pecat; doneu als homes la mentida i sobre els daus del goig pagat us hi jugueu la vida.

Ha llatzerat el vostre cos la dent mordaç de tots els mals i us mosseguen sens repòs els set pecats capitals.

I encar rieu i obriu els braços per a dar goig a aquell que en vol. Us oculten els passos la nit, la sombra i un pellanc de dol.

Com una daga verinosa damunt del pit riu el destí; dones de vida tenebrosa, llavis de foc i de verí.

Qui és qui no se sent clement davant la vostra mala sort? Jo us he vist tristes i gement amb un dolor de mort

i encar rient i donant pler, i no he sabut si era mentida el que sofriu i heu sofert o l'alegria de la vida.

Arreplegueu les humanals malures, perquè doneu goig als mortals, us han omplert de macadures els set pecats capitals.

Crucificades a la vostra creu sou Nazarenes de la vida; teniu per Cirineu el dring de l'or, el bes i la mentida.

SALVADOR PERARNAU

EN PLE CARNESTOLTES

—Caram, t'has posat el mateix trajo de l'any passat!
—Què vols que et digui si no en tenia d'altre?

En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn

La Isla de la Calma. Santiago Rusiñol. Traducció de Rafel Marquina. Pessetes 5.

Aquesta joia monumental del nostre eminent prosista Santiago Rusiñol, bategant de vida i de misteri perquè la Bellesa és un misteri vivent, aquesta superba **Illa de la Calma** del nostre excels humorista, ha estat pulcrament traduïda a l'espanyol per la mà traçada i delicada de Rafel Marquina.

No cal pas dir com **La Isla de la Calma**, traduïda per la mà mestra de Rafel Marquina, guarda tot el seu encant primitiu. Poques vegades es surt tan airós d'una traducció com n'ha sortit el nostre company de fatigues.

Ell ha trobat la frase justa i arrodonida pels vocables i dites que essent intraduïbles se'ls ha de buscar un equivalent. Amb traça i delicadesa ha fet que cap de les meravelles de les moltes que enclou la gran obra de l'excels Rusiñol perdés ni un caire viu ni un sol esquitx de llum.

La literatura espanyola actual comptarà amb una altra joia ben preclara. Una obra d'en Rusiñol, cigui allà on caigui, sempre és un manà exquisidíssim. Com a fruit saborós d'un geni, sempre és rebut amb certa devoció i sobretot amb avidesa, i de genis de l'humor com Don Santiago no en compten gaires els segles.

La traducció de Rafel Marquina—com ja hem dit—és justa, és ço que ha d'ésser una traducció.

Ho celebrem, però, ben sincerament. La fama del nostre pintor literat ja ha traspassat moltes fronteres. A casa nostra no cal dir com el coneix i l'estima tothom. Una traducció de qualsevulla de les seves obres, fa que ell sigui més conegut pels de fora i al propi temps dona cert relleu al traductor quan ho ha fet amb gràcia com el senyor Rafel Marquina.

ALFA

A la dona que fuig

Dona enfellonida que de casa fuges i cruel abandones tos fills i l'espòs, clemència divina del bon Déu no esperis, jamai en ta vida sentiràs repòs.

Recorda't del dia que amb tu va unir-se enamorscat i creient ser feliç el pare, ton home, el company de ta vida, forjant en sa pensa un bell paradís.

El temps transcorria i un jorn fores mare i a ton fill braçaves, donant-li ton pit. Quin canvi, oh, dona, que de ta llar fuges! Com el teu amor del cor t'ha fugit!

Tos deures oblides, l'espòs abandones, a tos fillets deixes i res et commou, no tens sang de mare, ni tens cor de dona ni el remordiment el teu pit sotmou.

Sols pensa que un dia pots arribà a vella i veurè't ben sola, sense cap consol, llavors en el càstig vindrà el resignar-te pensant entristida... és que Déu ho vol...

JOAN VIADER ALEMANY

Aquest número ha passat per la prèvia censura militar

UN MALALT GREU

— Vostè està molt malament. Ha escoltat massa raditelefonia i se li ha fet un jazz-band al ventre.

BARCELONA

Comprenem perfectament que al nostre públic no li hagi agradat una comèdia com *La importància de llamarse Ernesto*—títol no massa ben traduït, ja que l'obra porta aquest: *The importance of being earnest*, o sigui: *La importància de ser formal*—. Una obra d'un autor de la categoria d'Oscar Wilde, ha de semblar per força avorrida, pesada, mancada d'interès, a un públic que es delecta amb les idioteses que uns quants senyors de Madrid li serveixen.

I, no obstant, *La importància de llamarse Ernesto*, és una de les comèdies més interessants, més característiques, d'Oscar Wilde. Es, també, una de les més pures. En *Salomé* se'ns apareix massa carregat l'estil, massa barroc. En *El vano de lady Windermere*, massa propens al melodrama. Una dona sense importància i *La importància de ser formal* ens semblen les dues comèdies més logrades, més perfectes, d'Oscar Wilde. *Vera*, *La duquesa de Pàdua* i *Un marit ideal*, ja ens semblen més vulgars.

Però al públic del "Barcelona", un públic ben vestit, ben educat, no li agrada aquesta deliciosa comèdia d'Oscar Wilde. No tothom ha de tenir els mateixos gustos. Al públic del "Barcelona" li agrada més qualsevol bestiesa del senyor Muñoz Seca, del senyor Abati, del senyor Luque, o de qualsevol altre senyor per l'estil.

El valor essencial de la comèdia d'Oscar Wilde que ara ens ocupa, és el del diàleg: viu, fàcil, elegant, interessantíssim. Els personatges no diuen una sola paraula que estigui mancada d'interès. Això, la manca d'acció, podia ésser lo que ha fet que no agradés *La importància de ser formal*, però no ho és. Perquè l'astrakàn és, com *La importància de ser formal*, encara que, naturalment, en un ordre inferior, un gènere de diàleg més que d'acció. Es llàstima que al públic del "Barcelona" no els hi agradés aquesta comèdia d'Oscar Wilde.

A nosaltres ens va agradar. Lo que no ens va agradar va ésser la interpretació. Ni la presentació.

ESPAÑOL

La vida no és nostra, la magnífica comèdia que ha estrenat l'Enric Lluelles, ens ha servit per a fer un experiment: el públic habitual de l'"Español", abarraganat per un gènere idiota i baix com és el *vaudeville*—el *vaudeville* que ens serveixen aquí, mal traduït del francès—ha aplaudit i s'ha emocionat amb *La vida no és nostra*. Aquesta lliçó l'haurien de tenir en compte els empresaris, no per a seguir conreuant el *vaudeville* en camisa i calçotets, sinó per a crear el *teatre lliure*, que tant ens manca a Catalunya i que ells són els més indicats per a dur a la pràctica. Perquè no n'hi ha prou amb els intents d'En Lluelles, l'"Amichatis" i en Capdevila: és necessari l'empresari.

La vida no és nostra va entusiasmar al públic, i és una de les poques vegades que el públic s'entusiasma amb una cosa bona. Té, aquesta comèdia, un valor d'humanitat per sobre els demés valors, que són molts. Fixeu-vos en els matisos que té cada personatge, fixeu-vos com tots, fins els que podríem nomenar dolents, fan pietat. El tipus del morfinòman era fàcil a convertir-se en un personatge tot d'una peça, és a dir: fran-

UNA VICTIMA

—Trobo que t'has aprimat!
—I no m'he d'aprimar si tinc la casa plena
d'antenes i galenes?

cament pervers, odiós i despreciable, tal com acostumen a fer els autors melodramàtics.

Hi ha que lloar també la intenció moralíssima de la comèdia, no d'una moral a l'ús, sinó humana i noble. Es una comèdia plena de tendresa i de bondat. Això, que en la vida ha de tenir un valor—encara que no el tingui—l'ha de tenir també en el teatre.

Tampoc s'ha d'oblidar lo perfectament construïda que està la comèdia. Un primer acte, en el que domina la nota pintoresca, que inícia el drama. Un segon acte, atinadament observat, en el que esclata el drama, i que es clou d'una manera magnífica. Un tercer, que és un intermig, un passatemp. I un quart, difícilíssim i salvat amb una singular facilitat.

El diàleg és pulcre, correctíssim, càlid, ple d'emoció, de tendresa.

En la interpretació es distingiren la senyora Casals, molt expressiva i entonada; la senyora López, graciosíssima; la nena Malart, que ho fa més bé que moltes actrius ja entrades en anys; en Tormo, que ens demostrà ésser el gran actor de sempre i un dels millors del nostre teatre; en Santpere molt aplomat; en Bergés, l'Alfonso, en Giménez Sales...

L'escena bastant ben servida.

PER A ACABAR

La companyia catalana d'Enric Guitart i Salvador Cervera, composta de valiosos elements, actuarà durant la propera Quaresma en el Teatre "Principal" de Girona, començant el pròxim diumenge dia 22 del present amb la comèdia de gran èxit *Montmartre*.

Durant la seva gestió, donarà a conèixer les obres més notables del Teatre Català.

Les primeres violes

Es escriptors, quan escrivim espontàniament—car quan escrivim baix tema obligat la cosa canvia del tot—ens succeïxen coses molt estranyes. Escrivim perquè una cosa ens impressiona, i en el moment d'escriure, ço que escrivim, és ço que ens impressiona més.

Però a voltes són moltes o vàries les coses que ens impressionen. I, aleshores, sorgeix una lluita en el nostre esperit que és molt semblant a la lluita de l'enamorat que té dues amors i no sap ben bé per quina decidir-se.

Doncs això és, precisament, el que a mi m'està passant.

Ahir vaig veure les primeres violes i em van impressionar profundament: Aquell color de Sant Josep fet de verd blau i d'esperances, té un misteri pregon que hom no sap pas dir-lo. Però avui he estrenat unes sabates i em fan un mal als peus que no puc caminar ni em deixen viure.

Heu's aquí dos temes suggestius i fortament impressionants. La meua lluita consistia en si us parlaria de les sabates noves o si us parlaria de les primeres violes.

El tenir moltes coses per a dir, suposa una plenitud d'esperit de la qual n'estem satisfets i humilment orgullosos.

A voltes la varietat de temes que tenim a escollir tenen certa semblança. A voltes són completament distints i àdhuc oposats.

Ningú em negarà la contraposició d'unues sabates noves amb les primeres violes, però com que tot lo del món és relatiu, també tenen una relació: Voleu res més humil que una viola que és la flor símbol de la humilitat? Voleu res més humil que unues sabates que sempre van per terra? Doncs, ja veieu, les primeres violes i les sabates noves tenen la relació de la humilitat.

Està clar que jo he preferit parlar-vos de les primeres violes. És un tema més senyorial, més bell, més suggestiu i—per damunt de tot lo del món—és més poètic, i això em basta.

Ara, que jo potser us parlaré més o menys bé de les primeres violes, segons el mal que em facin els peus a causa de les sabates noves. I això, no té res d'estrany: a voltes un dolor insistent a la punta del dit xic us priva de pensar. I deixem-nos de divagacions i anem a les primeres violes.

Ja hem dit que tenien color de Sant Josep, un verd blau d'esperança. Les primeres violes—bessones dels ametllers florits—són tota una esperança. Canten la fi de l'hivern austere i la proximitat del bon temps. Tenen un color indecís—indecisió d'hivern i de primavera—i són morades com un cansament, com una protesta d'aquest hivern pesat

desa, boquetes diminutes untades d'un caramel de menta, tot color i perfum. I amb les primeres violes ens hem sentit aixamplar el cor: L'ideal triomfa! Ve el bon temps! Ve morat d'afans i d'ansies infinites; l'hivern és mort; els núvols turbolents s'allunyen i les violes són plenes de la sang blava de la heroicitat, d'una sang blava natural, sense fanfarroneries.

Les primeres violes són clapetes de cel escampades ençà i enllà de la terra. M'han profundament emocionat i les he besades amb una suprema delícia.

JOAN D'ALÍO

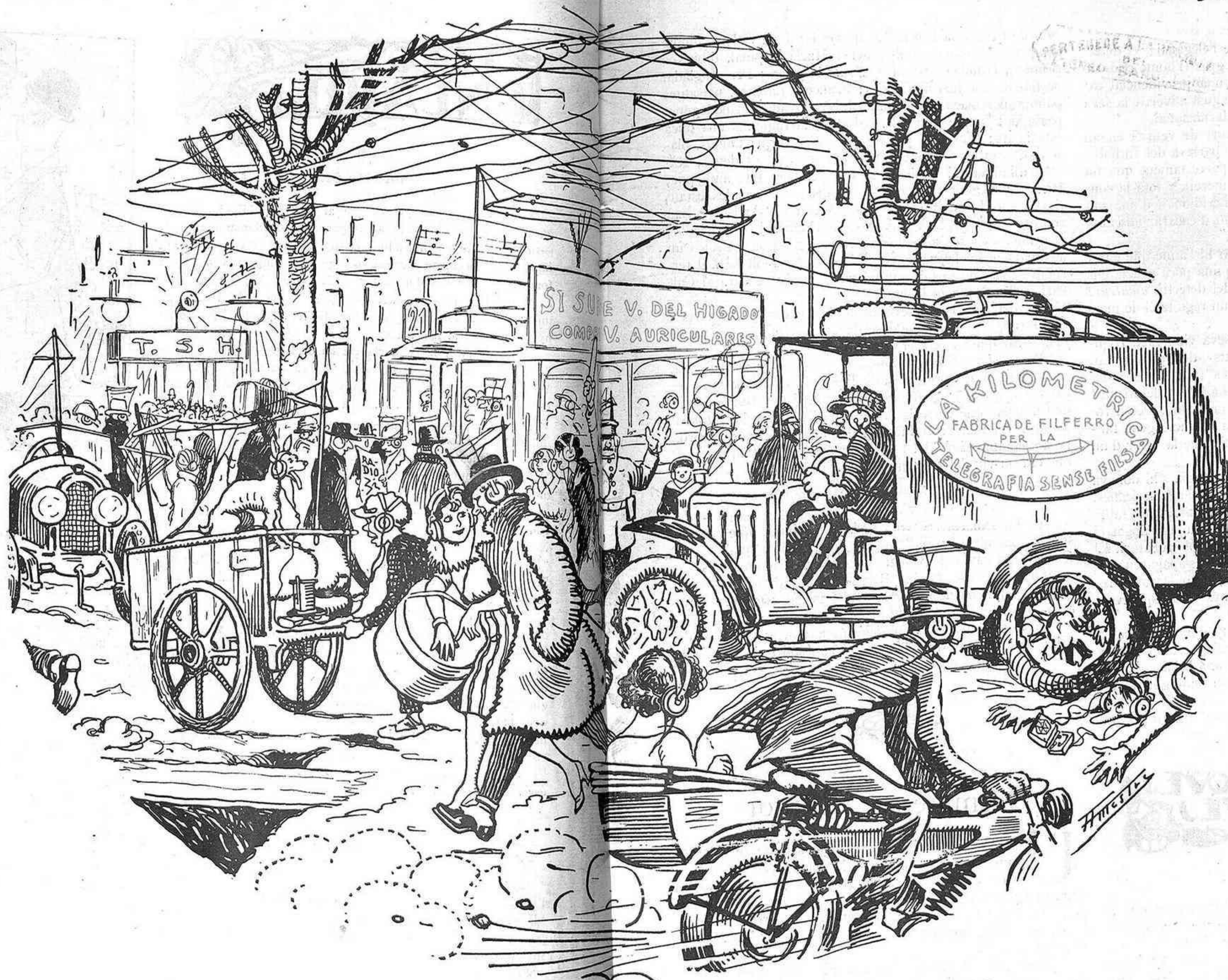
El detectiu

Quan hom el sorprèn, mai s'oblida de recordar la pipa grossa i torçada i el llavi inferior moltut. Apar que, en un moment de descuit, els ulls vulguen fugir del cap i, si més no, les celles han de tenir quelcom de semblança amb aquelles de l'home forçut i que fa por del cinema. La cambra d'estudi del detectiu estarà a tothora omplenada d'un fum que pugui tallar-se, doncs un detectiu mancat de fum mai tindrà crèdit i bona clientela; i a punt de treure el nas per un tres i no-res, el detectiu tampoc deu oblidar la pistola gens rovellada que roman constantment en una butxaca dels pantalons ben planxats.

Sols havem assenyalat quelcom de la façana del detectiu convençut i que s'estima; voldriem tambalejar entorn de tot ço que resta en ell invisible, tals com l'èxit, una bona educació, indiferència premeditada... i el coratge. Cal convenir que de coratge el detectiu deu tenir-ne un acaparament illimitat i de garantia per vendre a baix preu.

La imatge gens ni mica afortunada del detectiu, alludeix al protagonista aventurer de Carlyle i del film amb mastegots i sang i fetge.

La fatalitat, sobtadament, ens ha fet un tort: nosaltres no pretenguérem voletejar entorn d'un heroi de novel·les policiaques. La temptació de perdre uns instants amb el record del detectiu casolà, l'home ple d'espiritualitats amb qui havem fet coneixença, ens empeny a dir, sense embuts i per passar l'estona, el més vistent d'aquest individu.

BARCELOMANIA

—Tots estem per la feina... però sense deixar la radimania!

que encara no s'allunya. Tenen el color de Sant Josep i Sant Josep és el porter de la primavera.—Si jo fos pintor, el pintaria amb una volior d'orenetes a les mans i voltat d'una florida de violes.

Les primeres violes són innocents com els infants. Adhuc ens ha semblat veure-hi llavis esblaimats de candi-

Permeteu-nos que ens expliquem.

Malgrat tenir una idea ridícula de l'elegància, el detectiu, és un home molt ordinari. No és gros (l'home gros no serveix per evocar un article) i, per una providencial casualitat, tampoc gasta bastó; ens ve de gust advertir la seva infecunditat en el ram de la política internacional.

No fa molts dies que teníem la sort de veure'l en un cafè plantat enmig d'un carrer mentre parlava del futbol—aneu a sapiguer perquè—; hom sap perfectament que un detectiu seriós i que s'estimi deixa de merèixer tota la confiança quan s'apassiona, amb ardor meridional, d'una tan poca cosa com és el futbol; però tenim d'encarar-nos amb la veritat i no podem pas mixtificar-la.

Entre les amistats és joiós de trobar-hi l'amic que parla molt i no atabala gens ni mica; però quina poca gràcia ens fa un parlaire atabalador de la mida del detectiu *amateur*! Com ens plauria dir-li mòmia, intrús i un reguitzell de mots segons el mateix patró deshonest.

Trobem, però, al costat d'això, la seva vida fàcil i vulgar que no evoca somnis encarquerats de popularitat, aquests somnis que s'encarnen en unes fotografies a les revistes gràfiques i uns mots elogiadors a l'hora del disgust final; tanmateix aquesta virtut bé val un perdó. Per arrodonir l'article sols ens manca una petita narració gens fantàstica, de manera que no quedi cap dubte de la valor d'un detectiu *amateur*.

En els salons d'un nou ric de poca alcúrnia s'hi donava una festassa a la manera de les pel·lícules nordamericanes. El collaret de perles de la mestressa de la casa tenia tanta anomenada com un "as" de la pilota; aquell diu fou llogat el detectiu per allunyar la temptació d'un possible robatori. El robatori, com és molt natural, arribà quan s'apagaren uns llums i en el saló regnaven les tenebres; després foren regirades totes les butxaques i, quan menys s'ho esperaven, el collaret era trobat al detectiu.

Un refredat a la presó i quan al cap d'uns dies havia deixat la cella, el diari n'era portador d'aquesta inusitada nova: "El collaret trobat al detectiu era una bella imitació; el veritable ha estat venut a París per un lladregot. Heu's aquí un detectiu força pastetes".

FELIU DEDÉU

MORTS I VIUS

Entrem a les "Galerías Layetanas" i adherim-nos al homenatge que els "Amics de l'Art Litúrgic" rendeixen a l'artífex Joan Vilàs amb una exposició de les seves obres, totes elles d'un bell caient retrospectiu. En Joan Vilàs morí jove i lluny del terror nadiu, en plena mar, quan anava a escorcollar els secrets de la litúrgia artística oriental...

Que el seu record perduri entre nosaltres.

L'associació "Les Arts i els Artistes" fa a les "Layetanas" la seva exposició anyal, bastant primeta per cert, car no tots els artistes que hi figuren són prou vius per a conèixer si s'exposen a rebre alguna trompada de la crítica, exposant les obres llurs; anem a passar revista als expositors: Rafel Benet, fluix per a fer de mestre, té un paisatge bonic nomenat *Roures de la Moixina*; Ricard Canals, talla el bacallà, fent de colorista desmenjat; D. Carles, *El*

prat de Cuní està ben trobat de verds; Joan Colom, ninots camperols dibuixats amb gràcia; Macià Espinal, dibuixos primets; Humbert, retrat de *Sonia* la groga; Pere Inglada, bestioletes tot just apuntades; Francesc Labarta, paisatges panoràmics macos i rodons; Lluís Mercadé, un bodegonet passador; Jaume Mercadé, paisatges tarragonins una mica esblaimats; Mumbrú, paisatge no gaire ferm; Obiols, plafons decoratius bastant dures per les nostres dents; Ràfols, dibuixets al llapis plom que semblen fets amb por; Ricart, bodegonets amb natura morta, i de vegades estantissa i tot. L'escultura de "Les Arts i els Artistes" està representada per en Casanovas, en Duñach i en Gargallo; el primer exposa tres testes carnes; el segon un *Nu* i un agrupament en bronze, que el fan quedar molt bé i el tercer un *Crist* de metall que no havia arribat encara al Calvari a l'hora que jo hi era.

Es d'alabar la perseverància de l'entitat "Les Arts i els Artistes" en presentar-se davant del públic per tal de demostrar que va fent el seu camí.

Piano piano si va lontano... si abans no es perd l'esma.

El pintor decorador Lluís Félix, té exposada una reproducció parcial del *Retaule major de Sant Antoni Abad*, que desaparegué entre les flames de l'anomenada *Setmana tràgica*. És una reproducció fidel i acurada que recorda l'obra notabilíssima del nostre quatrecentista Pau Vergós, que era un viu del seu temps.

* * *

A "La Pinacoteca" desfilada dels pintors que componen la "Escola Olotina", morts i vius, en la qual hi fan tots ells un paper de primera; heu's aquí els noms dels expositors afilerats: Benet, Berga Boix, Carles, Domenge, Galwey, Limona, Mallol, Mir, Iu. Pascual, Rusiñol i Vayreda.

Això ja no és una exposició quinzenal, és una lliçó de paisatge català que tots l'hauríem d'aprendre de memòria.

C. ARBÓ

L'empresari i l'autor

Una vegada era un senyor—no sempre té d'ésser un pastor—qui tenia la dèria d'escriure pel teatre i havia fet un grapat d'obres que no li eren mai representades, no perquè en realitat fossin dolentes, sinó perquè per introduir-se en els escenaris es necessita avui en dia quelcom que no tothom pot tenir: Sort—diguem-ne sort...

L'esmentat senyor—que no era ni vell ni jove—sense desmaiar en ses aficions literàries—malgrat els contratemps de tota mena que li barraven el pas—anava escrivint obres i empaitant, a l'ensem, als empresaris, mes aquests ni sisquera per atzar les hi llegien, fins que un bell jorn en trobà un que li digué:

—He llegit la seva obra i no em sembla del tot malament...

Al bon senyor el cor li donà un tomb, mes prompte es calmà en oir que l'empresari afegia:

—...però compregui que són tantes les obres que hi han en cartera, són tants els compromisos que hom té, que no puc pas assegurar-li si l'estrenaré, ni quan li estrenaré...

Ademés, estem gairebé a la fi de la temporada... Amb tot, si vol deixar-me-la?...

—Prou, prou...—féu l'autor, esperançat—pot quedar-se-la i... vostè mateix... Esperaré que em toqui el torn...

Passà la temporada aquella, arribà la següent i tampoc hi hagué lloc per a l'obra del bon senyor, qui—més il·lusionat que mai—no deixava, però, d'anar a veure sovint a l'empresari, trobant-se sempre amb un entrebanc o altre

Passà el temps, mes un dia l'empresari es recordà de l'obra d'aquell senyor i, decidit per fi a estrenar-li, envià a cercar-ne l'autor.

L'endemà comparegué al teatre un jove net d'uns divuit anys i, en veure'l, li digué sorprès l'empresari:

—Vostè no és pas l'autor d'aquesta obra, jove...

—Té raó—féu amablement el jove net.—No ho sóc... Però és que l'autor de l'obra a que vostè es refereix fa cosa de deu anys que és mort... Al Cel sia... Era el meu avi, senyor...

FIDEL GRIFOL

Guspira

Mai més podré oblidar la teva cara,
mai més aquell mirar ple de dolçura;
serà un record la teva imatge clara
que m'acompanyarà a la sepultura.

Aquell bes que va unir els nostres llavis
en un d'aquells instants que el sospir campa,
és ara flama eterna que els agravis
els crema, i fins la ment la cendra escampa.

VÍCTOR CANIGÓ

A una extraordinària beutat

La lluna,
ma bruna
plateja.
Et mira;
remira;
t'enveja.
S'amaga...
S'entela...
S'apaga.

M. G. MIR

Autodidàxia

—Si no has cursat retòrica i poètica,
còm pots saber, amic, de fer poesies?
Si no has tingut, per mestres, catèdràtics,
còm pots ésser entès en metre i rima?
Al fons del fons, res saps; et manquen títols

i mai podràs eixir de la rutina;
no coneixes els clàssics, ni t'amares
en les fonts dels grans genis d'avui dia.

—Potser tinguis raó; mes per fer versos,
basta el dret natural de cantà i viure.

FREDERIC GIRONELLA

FUTBOL

CAMPIONAT DE CATALUNYA

Español — Barcelona

L'expectació que el partit **Español-Barcelona**, havia despertat, era immensa. Al camp de l'**Europa**—on es celebrava—acudiren els aficionats valguent-se de tots els mitjos de locomoció "autos", "motos", "Foronds", etc.—presurosos, desitjosos d'arribar amb temps suficient per a no perdre cap detall de la lluita tan ansiada...

Dins, l'aspecte que el camp oferia, era superb, grandíós. Es respirava un ambient d'entusiasme i d'emoció, més intens a mida que passaven els minuts que es feien segles...

* * *

El partit, en conjunt, fou la demostració plena de la superioritat del **Barcelona** sobre l'**Español**, malgrat que la classe del joc desenrotllat no sigué la que calia esperar d'uns i altres. La nerviositat general es deixà sentir també en els jugadors, que en molts moments deixaren de donar el rendiment habitual; ultra, aquest nerviosisme fou causa de que algunes jugades esplèndidament preparades, no obtinguessin el premi merescut.

El **Barcelona** jugà en tot moment amb gran fe, amb gran entusiasme—aquesta fe i entusiasme que han sigut llur característica durant la segona volta d'aquest campionat únic per lo estrany—que tingué per conseqüència l'exercici d'un bastant pronunciat domini durant quasi tot el partit, i de manera especial en llur començament i quan aquest finalitzava. En tot moment, el conjunt **blau-grana** sapigué donar una impressió de perillós que en poques ocasions es manifestà en l'equip **realista**; que solament tingué una ratlla complerta, superior a la **barcelonista**: la de mitjos... De les altres, indubtablement—ens referim a les de defenses i davantera—les dels **blaus-grana** donaren un rendiment superior a la dels de la corona.

Malgrat aquesta superioritat—en aquest partit—**blau-grana**, el resultat probable del partit hagués sigut el d'un empat si en el **Barcelona** no hi figurés un jugador-meravella: en Samitier. El **goal** que aquest aconseguí i que amb la victòria pel seu equip els proporcionà els tan desitjats dos punts, fou un prodigi d'execució. Nosaltres hem vist realitzar per ell coses immenses de jugador únic. Però la jugada, senzillament magistral, inimitable, que tingué per resultat el premi—mai tan merescut com en aquesta ocasió—del **goal** victoriós, fuig, per insuficients, dels elogis que mereix, i ens el presenta altra vegada com el jugador més prodigiós que registra el futbol espanyol. Aquella jugada de mestre, d'artista de la pilota, no la realitza més que un jugador a Espanya, i aquest jugador és ell: En Josep Samitier, el mago, el millor, l'únic!

Al costat d'ell, però amb menys brillantor, naturalment, es destacaren En Walter i l'Arnau, per part del Barcelona. Dels espanyolistas, els millors sigueren En Pelaó, Trabal i en Canals. I en Zamora, amb llur actitud, al passar a la ratlla davantera, quan finalitzava el partit, solament elogis mereix, si no pel rendiment que donà en aquest lloc, per lo que significava...

FERRÁN

El veïnat del poble d'Algaba (Sevilla) s'ha amotinat contra el rector, perquè a la sagristia es trobava una dona a la que es creu en estreta amistat amb l'esmentat sacerdot.

La dona ha hagut de fugir per una finestra, mentre els amotinats, cridant, tocaven esquellots davant les portes de l'església.

Nosaltres també li dediquem un esquellot.

Es tanta la mania de la raditelefonia, que ara fins es farà un concurs per aficionats.

Ens agradarà molt de veure'l. Segurament podrem admirar-hi tot l'enginy excèntric dels simpàtics barcelonins, que així com en certes èpoques pateixen "grippe" o tifus, ara pateixen l'enfermetat benigna de la raditelefonia.

Durant tota la temporada de Carnaval tot són balls rosa, ball blau, ball verd, ball carmí i tota la demás coloraina.

Voleu dir que amb tants i tants colors no ens tocarà seguir ballant amb la negra?

Ja fa dies que la nostra ciutat va plena de les calces amples dels mariners anglesos. Anglesos per aquí, anglesos per allà; no pots anar enlloc que no et trobis amb un anglès o altre. Menys mal si no trobes el propietari del pis, que és un anglès d'animeta d'escorpi.

A Madrid no s'ha autoritzat l'augment del preu del pa. A Barcelona, sí.

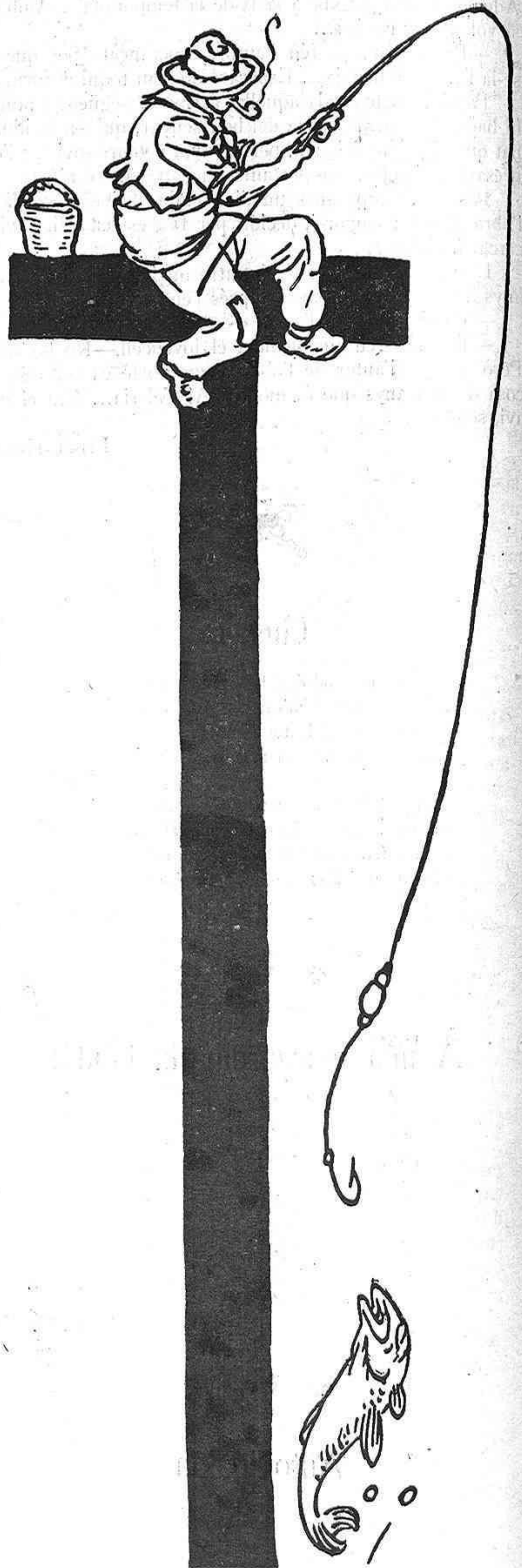
Són molts els queixosos del "Metropolità" perquè ha canviat el nom de Josepets pel de Lesseps.

No ho trobem gens estrany. La companyia del "Metro" és un món al revés: Abans anàvem per sobre, ara vol que anem per sota i només cal que ens anem abaixant. Ja hi estem acostumats a anar per terra, però per sota terra, no!

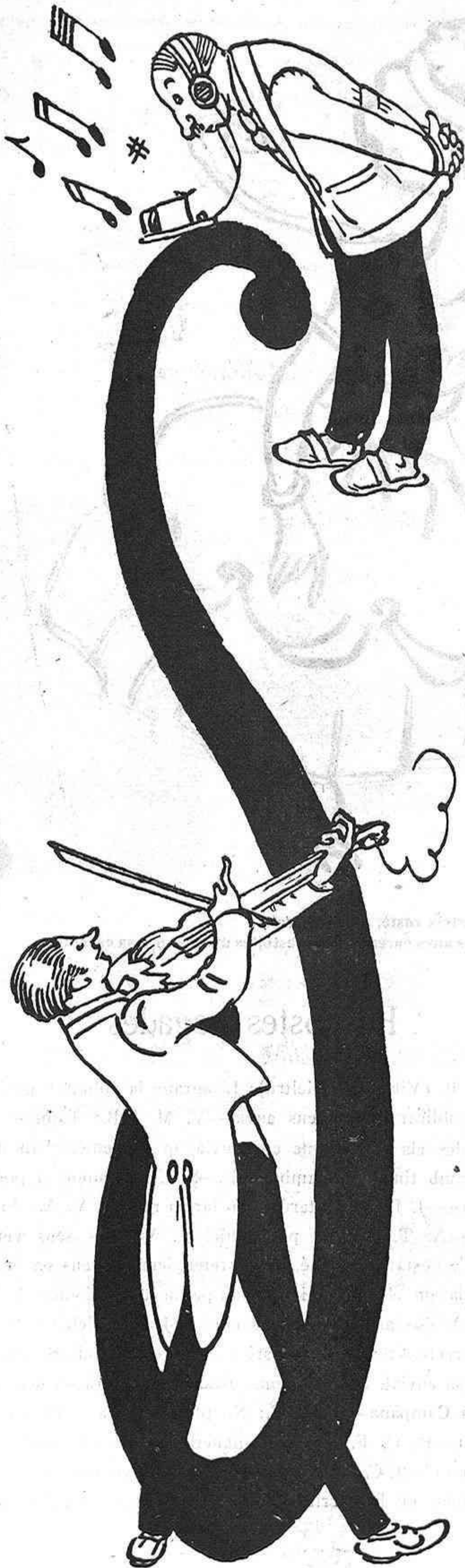
Aquest any, per Carnaval, podrem tornar a cantar allò de "quants n'hi ha que ballen amb el ventre buit!" Perquè les subsistències cada dia prenen una nova volada. Es veu que volen celebrar el Carnestoltes per les regions etèrees.

Què hi farem?

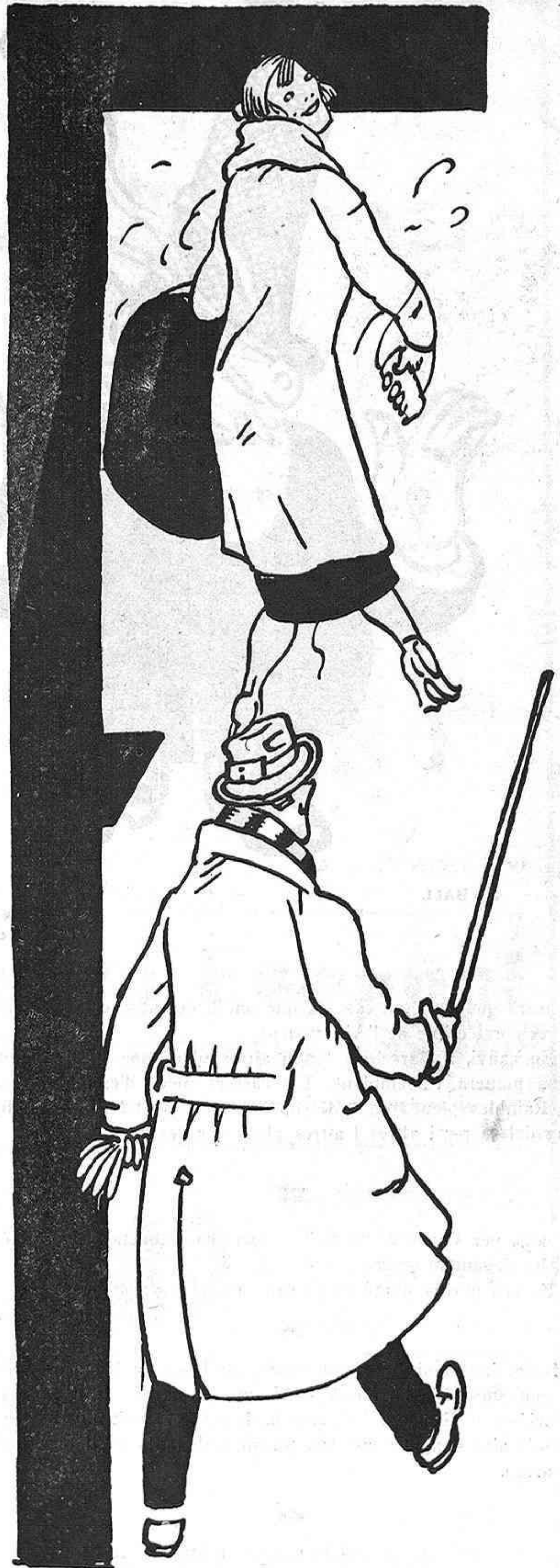
T. S. F.

Diuen que ara els pescadors, per no ésser menys, pescaran sense fils.

T. S. F.

- Com també els violinistes, al tocar pels «radio-oyentes», tocaran sense cordes als instruments.

T. S. F.

Les noies boniques, que encara en queden, aprendran a estimar per raditelefonia.

AL BALL

—Veig que també es diverteix vostè, senyor *Esteban!*
—Sí, però em divertia més anys enrera. El Carnestoltes d'ara és massa ensopit!

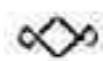
Encara que no sigui cap ple que ompli de satisfacció, ja s'ha celebrat el ple de l'Ajuntament.

En canvi, a Barcelona tenim altres plens que ens enutgen d'una manera versemblant: Els carrers plens d'escombraries, les Rambles plenes de "Metropolità", els pantalons plens de fang del carrer i altres i altres plens per l'estil.

bans, per Carnestoltes es feia una rua estupenda. Ara això ha degenerat molt.

Es veu que ja ningú en fa cap cas del Carnestoltes.

Els catalans podem encara estar orgullosos de la nostra ensenyança. Llegim en un diari—que no és pas de la nostra devoció—que Espanya és mancada de seixanta vuit mil escoles.

Sols així s'explica que ens topem amb tants analfabets per tot arreu.

En Mussolini ara no vol la responsabilitat del feixisme.

Es un cas de barra com pocs se'n veuen: Ell ha enredat la pobra Itàlia, li ha portat dies de dol i de lluites fraticides i ara voldria quedar-se tan tranquil com si res.

Això és jugar amb el país com el gatet amb la rata.

Respostes pagades

S. G. B. (Vilanova i Geltrú): Li agraïm la voluntat, però no podem publicar lo que ens envia.—V. M. i B.: Tampoc són profitables els versos que ens envia, que, además, han d'escriure's amb tinta i no amb llapis.—S. C.: Tampoc el podem complaure.—J. J. C. (Mataró): No farem res.—J. V. A.: Anirà, corregit.—A. T.: No és publicable.—J. V.: Els seus versos "Germà"... estan força bé, però preferiríem que ens en enviés d'altres, ja que els que tenim no fan pel nostre periòdic.—P. M.: Aniran els dos articles que ens envia.—J. F. (Lleida): No és prou correcte.—S. B. T.: Vostè pot fer coses millors que les que ens ha enviat. Les esperem.—Andresito: Anirà un dels versos a *La Campana*.—C. V. T.: No pot anar. Faci altres coses i veurem.—B. C. F.: De cap manera! Ja no en queden de Venus home!—J. C. R.: Es vulgarot. Aquests versos del fadrinet i la fadrineta els ha escrit tothom.—Fritz (Manlleu): No farem res.

¡NOVEDAD! Obras completas de Santiago Rusiñol

Tomo I

La Isla de la Calma

Versión castellana de RAFAEL MARQUINA

Un tomo 8.º con el retrato del autor

Ptas. 5

Novela Gloria

TOMO I

La pobrecita Esther

Novela de JACK WILSON

Un tomo Ptas. 1'50

J. Roig i Raventós

FLAMA VIVENT

Pesetes 3'50

Historia del Teatro Español

Comediantes - Escritores - Curiosidades escénicas, por Narciso Díaz de Escobar y F. P. Sasso de la Vega

Dos tomos, pesetas 30

Encuadrados, pesetas 40

Jean Jacques Brausson

Anatole France en zapatillas

Traducción de Margarita Nelken Un tomo, ptas. 5

Algo

Colección de poesías

de

J. M.ª BARTRINA

Nueva edición Ptas. 6

Pronto aparecerá

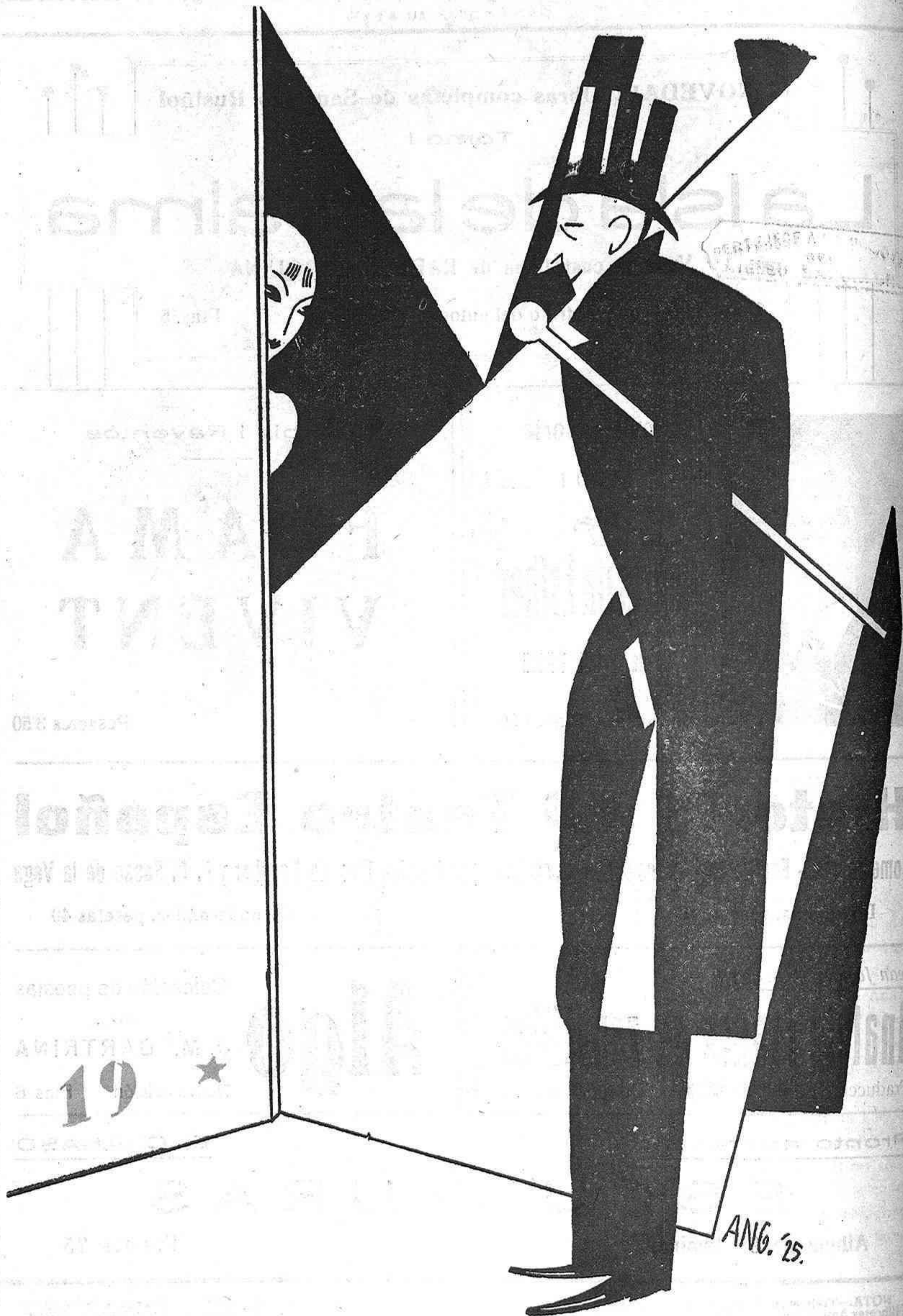
E. CLARASÓ

ESCULTURAS

Album de 90 láminas

Pesetas 25

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remitent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificar. Als corresponents se'ls atorguen rebuixes.

EL RIVAL

—Avui no puc estar per tu.
—Tens un altre home?
—No; dedico la tarda a la raditelefonia!